

ПОГЛЕД У ЕНГЛЕСКУ КЊИЖЕВНОСТ
за последњих шест година

I

...so is the heart
More powerful than the dust
Edith Sitwell

[Сме је узалуд. Ма колико да се човек труди да по освештаном обичају и праву даде првенство мушкарцима, овде, где је реч о књижевности у стиховима,^{и то} о снажној поезији, ваља изтворити врата и пут пред једном женом која наступа као труба. Мисао и глас су јој силни. Срце јако као сунце. Надгласила је многе трубе енглеске поезије, па и чувену Хелијеву трубу и жено пророчанство, у Оди западном ветру. Идит Ситвел / Edith Sitwell / није млада и није ново име. Дете једне од оних британских породица које на истом корену под једним кровом даду ~~двоје~~^{два} три и четири песника, / породица Бронте, породица Росети / Са своја два брата, Осбертом и Сечдерелом, она је стекла име већ пре рата, ^{како} као песник, преживела први светски рат. Али у овом рату, који је издржала код куће не у емиграцији, она је израстала и ојачала као Самсон, нашала у свом унутрашњем животу не мудрост Џоске страшне катастрофе људи, него врео гнев и вреху веру. Оно што је за последњих шест седам година написала — најпретекније у стиховима али и у прози, као поглед на ствари кроз литерарна тумачења каква се ретко чују — то је штаф са којим Енглеска опет једаред, као у доба Хелисаметино, као у доба чужених романтичара са почетка XIX века, има и даје смету нешто од чега у свету нема много. Прошли рат Идит Ситвел је произвела као песник који посматра и осећајно реагује; сада, као елемент који с елементима света зна шта се догодило, ^{зна} зна докле ^{до} и како ^{како} је смрт ^{смерт} што су рат и друштво убијали; и зна ^{да} да је даћи живот и ^{жизну} појединца и колектива. Идит Ситвел је од ужаса ратних и друштвених умрла а затим као ~~сваки човек~~^{као човек} ~~човек~~ васкрснула и узела ~~да пише~~^{писати} и побегивати огњем без мача, вером у ~~своје~~^{своје} срце ~~човека~~^{човека} које је јако као сунце,

2
veliki/ kao svet, ~~da~~ samo suze toga ~~čoveka~~ mogu biti ~~vatrene~~ kao ^{reke} ~~uriom~~ sa mest
svojih sunaca. ^{Stihovi} ~~Stihovi~~ ^{jeni} ~~jeni~~ ^{pu} ~~pu~~ najraznovidniji ^{prosodi} ~~prosodi~~ ^{ja} ~~ja~~ bogata; ali većinom
su ti stihovi dugi, teški kao zlato, bez rime onda kad samo mekana proza može
kazati sve, ^a ~~sa~~ ^{glatkom} ~~glatkom~~ ^{rimom} ~~rimom~~ kad ^{obuže} ~~obuže~~ ^{pesmu} ~~pesmu~~ severnjačka fantazija, fantazija
pomorskih naroda koja ^{pucine} ~~pucine~~ ^{vidi} ~~vidi~~ ^u ~~u~~ ^{zbirke} ~~zbirke~~ ^{zime} ~~zime~~ ^{su} ~~su~~ ^{stihovi} ~~stihovi~~ ^{zime} ~~zime~~, ~~glad~~
gladi, smrti, siročadi; stihovi istrebljenja ljudi takvog da samo majmunica Baouinka
ostaје da ~~lupa~~ i ~~uspava~~uje ~~mađu~~ ~~deću~~ bez majki. Ti stihovi ^{kućaju} ~~kućaju~~ ^{režu} ~~režu~~ i ^{šu} ~~šu~~
me kao orod, ~~u svakom~~ ~~redu~~ i ~~u svakoj~~ ~~reči~~ ~~cele~~ ~~knjige~~ ~~plamte~~ kao ogaњ koji mo
že ono što može sunce ^{da} ~~da ^{spru} ~~spru ^{zlo} ~~zlo~~ bez traga ^{da} ~~da~~ ^{pokloni} ~~pokloni~~ ^{život} ~~život~~ i ^{lepotu} ~~lepotu~~. Čita
se iz stihova ^{udit} ~~udit~~ ^{Situel} ~~Situel: da na gromadama užasa i mrtvih ništa nije rešeno;
da se sistemi meђaju ali da se čovek još nije promenio; ^{da} ~~da~~ ^{sreћom} ~~sreћom~~, da se ^{ver} ~~ver ^{se} ~~se~~ ^u ~~u~~
čoveku ~~ono~~ ~~reže~~ ~~ni~~ ~~je~~ ~~promenio~~, ~~da~~ ~~ro~~ ~~jedino~~ ~~ne~~ ~~treba~~ ~~da~~ ~~se~~ ~~meђa~~, i da
u tom jeste i ^{zaskro} ~~zaskro~~ ⁱ ~~i~~ ^{poezija} ~~poezija~~, ^u ~~u~~ ^{toј} ~~toј~~ ^{jeni} ~~jeni~~ je ^{lupa} ~~lupa~~ sazrela u smetsku strast,
refleksija sazrela u pobeđnu strast — dah stihа joј je zate životodane ~~vre~~
i smrtne ~~smeo~~, da ^{uzdigne} ~~uzdigne~~ ^{što} ~~što~~ ^{hoće} ~~hoće~~, da ^{uništi} ~~uništi~~ ^{što} ~~što~~ ^{hoće} ~~hoće~~, da ima ^{pravo} ~~pravo~~ ^{uvek} ~~uvek~~, da ima
^{nesreћno} ~~nesreћno~~
ima moћ da pomogne ^{ustati} ~~ustati~~ ^{čovečanstvu} ~~čovečanstvu~~ ^{naših} ~~naših~~ ^{vremena} ~~vremena~~.~~~~~~~~

7
jedna ~~stena~~ ^{stena} zbirka, ~~izdana~~ ^{izdana} ^{prvi} ~~prvi~~ ^{put} ~~put~~
godine 1941-me, kad je uz krvavu ^{španiju} ~~španiju~~ ^{krvava} ~~krvava~~ bila ~~veћ~~ ⁱ ~~i~~ ^{Poljske} ~~Poljske~~ i ^{Francus} ~~Francus~~
ka ~~ta~~ ~~stena~~ ^{stena} zbirka ^{nosi} ~~nosi~~ ^{naslov} ~~naslov~~ ^{PESMЕ ZIME} ~~PESMЕ ZIME~~ ^u ~~u~~ ^{toј} ~~toј~~ ^{zбирци} ~~zбирци~~ ima ^{poeма} ~~poeма~~ ^{duga} ~~duga~~
sedamnaest strana ^{velikog} ~~velikog~~ ^{formata} ~~formata~~, ^{kao} ~~kao~~ ^{more} ~~more~~ ^{uzburkana} ~~uzburkana~~ ^{od} ~~od~~ ^{misli} ~~misli~~, ⁱ ~~i~~ ^{osećaja} ~~osećaja~~ ^{nosi} ~~nosi~~
čudam, ~~reklo~~ ^{bi} ~~bi~~ ^{se} ~~se~~ ^{nepoetski} ~~nepoetski~~ ^{naslov} ~~naslov~~ ^{OBИЧАЈИ} ~~OBИЧАЈИ~~ ^{na} ~~na~~ ^{ZLATNOJ} ~~ZLATNOJ~~ ^{OBALИ} ~~OBALИ~~, ^{ispod} ~~ispod~~ ^{naslova} ~~naslova~~
na ^{čitamo} ~~čitamo~~ ^{ove} ~~ove~~ ^{reči} ~~reči~~: ^u ~~u~~ ^{pokrajini} ~~pokrajini~~ ^{Atlanti} ~~Atlanti~~, ^{pre} ~~pre~~ ^{sto} ~~sto~~ ^{godina} ~~godina~~, ^{uz} ~~uz~~ ^{smrt} ~~smrt~~ ^{neke} ~~neke~~ ^{bogate} ~~bogate~~
ili ^{vaжne} ~~vaжne~~ ^{ličnosti} ~~ličnosti~~ ^{išla} ~~išla~~ ^{je} ~~je~~ ^{višednevna} ~~višednevna~~ ^{nacionalna} ~~nacionalna~~ ^{ceremonija} ~~ceremonija~~, ^{koја} ~~koја~~ ^{je} ~~je~~ ^{nosila} ~~nosila~~ ^{se} ~~se~~
bom ^{osobite} ~~osobite~~ ^{slobode} ~~slobode~~ ^{postupaka} ~~postupaka~~. ^{Rebovi} ~~Rebovi~~ i ^{siromašni} ~~siromašni~~ ^{ljudi} ~~ljudi~~ ^{bili} ~~bili~~ ^{su} ~~su~~ ^{ubiјani} ~~ubiјani~~, ^{da} ~~da~~ ^{bi} ~~bi~~
kosti ^{onih} ~~onih~~ ^{pokojnika} ~~pokojnika~~ ^{mogle} ~~mogle~~ ^{biti} ~~biti~~ ^{oprane} ~~oprane~~ ^{ljudskom} ~~ljudskom ^{krvu} ~~krvu~~. ^{Sve} ~~Sve~~ ^{ceremonije} ~~ceremonije~~ ^{nosile} ~~nosile~~ ^u ~~u~~
su ^{ime} ~~ime~~ ^{običaja} ~~običaja~~. ^{Tu} ~~Tu~~ ^{dijavu} ~~dijavu~~ i ^{snagu} ~~snagu~~ ^{poeму} ~~poeму~~, ^{koја} ~~koја~~ ^{nastupa} ~~nastupa~~, ^{kao} ~~kao~~ ^{otatlon} ~~otatlon~~ ^{naoružanih} ~~naoružanih~~
^{rešenih} ~~rešenih~~ ^{vojnika} ~~vojnika~~ ^{trebalo} ~~trebalo~~ ^{bi} ~~bi~~ ^{celu} ~~celu~~ ^{navesti} ~~navesti~~, ^{kad} ~~kad~~ ^{bi} ~~bi~~ ^{se} ~~se~~ ^{celine} ~~celine~~ ^{navodile} ~~navodile~~; i ^{narечи} ~~narечи~~
^{to} ~~to~~ ^{kad} ~~kad~~ ^{bi} ~~bi~~ ^{navod} ~~navod~~ ^u ~~u~~ ^{proznom} ~~proznom~~ ^{prevodu} ~~prevodu~~ ^{mogao} ~~mogao~~ ^{dati} ~~dati~~ ^{nesrazmerno} ~~nesrazmerno ^{više} ~~više~~ ^{no} ~~no ^{što} ~~što~~ ^{da} ~~da ^{je} ~~je~~, ^{da} ~~da~~
^{osme} ~~osme~~ ^{molimo} ~~molimo~~ ^{toliko} ~~toliko~~ ^{puštiti} ~~puštiti~~ ^{trubu} ~~trubu~~ ^{da} ~~da~~ ^{je} ~~je~~ ^{završi} ~~završi~~, ^{navodimo} ~~navodimo~~ ^{kraj} ~~kraj~~, ^{te} ~~te~~ ^{poeме} ~~poeме~~, ^{odlomak} ~~odlomak~~ ^{iz} ~~iz~~
^{antitskih} ~~antitskih~~ ^{običaja} ~~običaja~~ ^{pre} ~~pre~~ ^{sto} ~~sto~~ ^{godina} ~~godina~~, ⁱ ~~i~~ ^{naših} ~~naših~~ ^{danas} ~~danas~~:~~~~~~~~

Бахунда, Банбангала, Барумбе, Бонге,
И Лондон пада... добоши од људске коже грме
Гласама дугим црним свињени; и чујем
Камење вихово како пада,
Гласове вихове како вичу
између костију црних и разурланих.
Али ипак кад канибалско
Сунце скочи високо,
Блато без очију
Дије сузе, лије уздах,
пред штитовима од риноцерске коже: **Ах, зашто**
Тако без очију, без ушију, без гласа сам ја?

Блато бар може љубавица ~~метра~~, ~~тала~~,
Ал онде где ја идем глас се не чује,
Само камење и кости што падају;
Бар једна душа кад би запиштала
О пацов из најнижег блата, знао бих
Да негде у протраној љубави Бога ~~ја~~ ^{би} просијано;
Али пацовски писак је затрт у олуку дубоком.

Видим спелега, као земовулак
Стетурата тамо амбулицом слепих ~~гура~~,
.....
И виче мрачној души што тамо лежи и мре,
У глади и мраку и не одговара ништа.

Ватре Гоморе крв су међу ~~спира~~ ^{спира};
А ~~Ватре Божије~~ ^{Ватре Божије} ~~спирање~~ ^{спирање} ~~блато~~ ^{блато}
Док ~~кожи~~ ^{кожи} добоши грме,
И крице сиротиње се шире,
И пузе,
И ~~вичу~~ ^{вичу} ~~вичу~~ ^{вичу};
Ти ме сажеси!
Иако је смрт здерала,
И свињски изрица и тресла и разбацала
Дроњке са мене —
Доћи ће време
У мрачне будаке ~~спира~~ ^{спира} сиротињског срца,
Кад ће злато богатих и жито богатих
По улицама расти, да гладни могу јести;
И море богаташко изосацијати своје мртве;
И последња крв и ватра из мене ~~се~~ ^{се} одкити се —
Бво наступају огњени Бога.

Унатраг идући у тој поеми, наводимо ^{укупан крв и ватру} како велико мучење у песнику наизменично
урла и пева:

Можда и ја да легнем у слатко
Испод пупака што се вуку
И лудих љубавица у ~~галопу~~ ^{галопу},
Далеко од живичних ~~свезица~~ ^{свезица} што играју,
И премину се по гаду сиротињском и пропину се
Под галаму паклену што грми;
Забораваћу згузване душе,
Блато без очију што цини. **Ево јеумро.**

А као ^{како} Грчка богиня Поседе ~~кад~~ ^{кад} ~~си~~ ^{си} ~~запувала~~ ^{запувала}, тако пева песникиња кад ~~каже~~ ^{каже} ~~тако~~ ^{тако} ~~у~~ ^у

Да, цео свет још изгорео није.

добра и зла. Ситуације су ~~и~~^у зато ^{сва}рафиновано тачане^и до монструма страшне.

Сунце, јудиних боја зашло је,
А ти са мајмуницом си ~~оде~~ ^{иде} у,
Буји, буји.

Лирска песма! Енглеска лирика је увек била, и остаће, рефлексивна, драматска, трагична. Погађа негде дубље и од ума и од срца. То је поезија драматског су-
даризмеђу закона божјих, то јест закона савести човечје, и закона човека, то јест
јест закона човекове воље и руку. Енглески песници-видиоци, како да не виде у
рату зло. Али се они храбро не чуде што у свету постоји зло. Сатана је створе-
рен у часу стварања света, и трајаће до краја света, или док не испашта све
и доспе и он у рај. Бојате се само да са нестанком Сатане не буде крај и пое-
зији и смислу човекова срца зредог и хладног. ~~То је~~ То се тако британски песни-
ци па и Идит Ситаел не чуде злу, ни ~~нао-незналица ни нао-~~ Зло је и шаличина
и сабласти, и поет и краљ, и живот и смрт, и пајак и витез, и мудрац и ~~и~~ лудак,
у увек у супротности с Богом али увек без крајње победе над срцем. Сунце, зем-
ља, срце јачи су од Сатане.

Између имена Идит Ситвел и неколико чувених и ~~ејајних~~

имена pesnika koji su muškarci, stavljamo jednu rečku Antologiju, izdatu 1945-e, u kojoj su i D. V. Odi, i Sidni Kijis i Alen Duki i Stifin i Sidni Kijis (Sidney Kijis), i Alen Duki (Allen Duki), i Stifin Spender (Stephen Spender), a u kojoj nije Idit Siltel. Antologija je zbirka pesama o smrti. Smrt je osuđuje savremeni problem u ratu. Ona je вечни problem поезије и философије. Тајна гроба истакла је у овом рату проблематику какву векови нису. Избор песама иде кроз столећа, почиње са П. Песером (P. P. P.), а као најмлађу песму има песму Сидни Кижса погинулог у Тунису пре него што је дочекао двадесет први рођендан свој у овом свету. Од страних текстова нешто Библије у уметничким енглеским преводима, и одломак из римског песника, песника Дукреција из велике поеме о стварима у природи, у вредном преводу енглеског песника Дона Рајдена (Don Riden XVII Gen.). Једна пламенита антилогија једна је књига свих јудских расположења. Умирања и смрт провучени су ту кроз врећа и хладна срца, кроз религију и шаку, кроз најразноврсније темпераменте и драме човекове. И кратак предговор Песа Песа пламенит је. Волео је Песа прилику

Давља чељусу чију глад
Никаква метафора не стишава.

Човеку је тешко живот живети, а још теже ~~живот~~ разумети. Тешком муком подупре
човек свој свет са три велика стуба; живот у њему љубав, између обојега смрт.

била дође ~~Смилт~~^и не до Бог него Смилт и ~~најон~~^{и он} обара стубове. "Љубав је слабија од смрти" ^{што је сваки дан очигледно.} Али Смилт даље руши: "Љубав је слабија и од живота, који се дражи на природним функцијама и нареду". Да не говоримо да после Смилта долази оно што је замислило овај свет, Енглески песник А. Ђ Хаусман (^{А. С. Хоупман XX век}), умро пред ^{десет} година, има стихове

.....заплашен сам и странац
У свету који нисам ја начинио.

Од тим се светом, начињеним од другог носи Одн далеко дубље и сложеније од Хаусмана. Написао је ^{то још} зато већ и досада више поема које су израз ^{истине} погледа на свет. ^{Али се} и према му је израз ~~поенид~~ врло једно ^{на} писао остаје скривена. ~~Скоро~~

Сини дику његову није лако читати. Он је ^{у 1941} ~~за време рата~~ напустио ~~своју~~ отаџбину, као

и Хансли и Самерсет Моам и провео године у Америци. За то време написао је и издао у једној књизи

√ две поеме: Ораториум за Божић и Море и огледало. А општи наслов књиге је **У**

Унаша времена. ^{што} ~~то~~ што се кроз обе поеме провлачи студија и поезија о стању у којем се данас налази религија, морал, савест човекова. ^{Бог је} ~~Видно смо већ напо~~ нули не разуме се ~~р~~ ^{је} у садржини поема дако ~~да~~ велики мајстор стиха и фигу ре, ~~и~~ музике у ритму и експресији има у поемама одељака који чаробно носе човека

ка. Пита се ^{човек} ~~човек~~ понеки пут да ли је ^{поема} ~~поема~~ значе конверсију. Онда, као што се ^{поема} ~~поема~~ пита да ли поседује две књиге Хакслијеве не зна^{чи} ~~чи~~ конверсију Хакслија, у ^{реци} ~~реци~~ ^{једну} ~~једну~~ или стихови су снажни пуни живота. Карактеристично је ^{да} ~~да~~ су на уласку у књигу исписани стихови Емилије Бронте:

Говори, Боже Физија, ^и стој за мене,
И реци зашто сам изабрала тебе.

При чему Бог визија значи, да ли верујеш ли ~~саме~~ poetski konrakt са природом. У Браториуму за можих покушао је Оди врсту остварења визија у природној области живота. У поеми МОРЕ И ОГЛЕДАЛО, симболичкој поеми, наравно, море је симбол живота а огледало симбол ~~смрти~~ уметности. Целу ту поему Оди назива коментаром на Шекспирову БУРУ. Ушао је у борбу са Шекспировом метафизиком покушао

9
да рашири и продуби Шекспирове личности у тој поетској и симболичној драми са Ариелом и Калибаном, духом добра и духом зла, често значајно успео у задатку борбе са својим великим претходником. Наравно, ^{што} за читање те поеме треба мако претходне студије и Шекспира и ^{тако} ^{једна} ^{чије} ^{проста} ^{ствара} ^{симболика} ^{на} ^{симболику} Шекспира, али ако се нађе ^{кауч} стихови су течни, пуни живота, а лирика је мистично заносна. допуњавамо ^и ^{не} ^{наведено} ^{двостих} ^{Одно} ^{из} ^{поеме} ^{Море} ^и ^{огледало}.

Славији Јенају у
Вртовима наших матера; а срца која смо ми давно
Срца која смо ^{ми} ^{давно} ^{сломили}
Давно су сломила срца других;
Сузе су округле, море је дубоко,
У море их скотрајај, и спавај

Један од главних резултата ^{одно} ^{спиритуалне} ^{борбе} ^{Јенаја}: да човек обично рђаво игра живот као драматички акт, и да у таквом животу велики они тренуци кад човек осети дах "сасвим другог живота". Наравно да ^{са} у низу питања на које ^{нечито} ^{нема} ^{одговора} ^{овом} ^{свету} ^{који} ^{није} ^{човек} ^{направио}, ^{ту} ^и ^{пита-} ^{ње} ^{времена}. У Антологији песама о смрти наћи ћемо парадоксне, метафизичара. ^{Одна} ^у ^{врло} ^{љупкој} ^{песми} ^о ^{пролазности} ^и ^{несавладљивом} ^{времену}. Песма се зове ^{Кад} ^{сам} ^{једне} ^{вечери} ^{изашао}. ^А ^{изашао} ^{је} ^{да} ^{стане} ^{под} ^{један} ^{железнички} ^{лук} ^и ^{слуша} ^{љубавника} ^{како} ^{се} ^{куне} ^{драгој} ^у ^{страшно} ^{дуготрајну} ^{љубав}.

.....
Волећу те драга, волећу те
Док не споје се Африка и Кина;
Док река не прескочи брдо,
И на улици не запева риба.

Волећу те, океан док не
Савију и не обесе да се суши;
И седам звезда не закреште
К'o под небом дивље гуске

.....
~~Сва~~

Сва звона тад у граду
Сујати и знонити стање;
"Да време те не превари, чувај,
Јер време освојити нећеш".

У окровитима море,
Где правда гола стоји,
Време стражари у сенци,
И напаше се кад полубиш.

.....
У многу зелену долину
Груне страха и снега;
Танац вијугав претргне време

И дук гаурача при скоку.

.....
Глечер тек куца у ерману,
У постели пустиња дахне;
Пукотину чајној шоми
Пут отвара у земљу мртвих.

.....
Крај прозора стани, стани,
Док сузе капљу и пеку;
Видиш гробовог суседа твог
Гробовим срцем твојим.

Нале је касно, касно вече,
Забуђени су већ одмакли,
Звона су престала да зује,
Дубока река тече даље.

Безмало нешто хајнеовско. Али се не треба чудити. Одну је много лакше говорити о смрти него о животу и задатку човеку у њему, и још ^{о заједно} ^{поготову} ^{у енглеском жи-} ^{вој} ^{моту} ^{Ево једне прете} ^{народне} ^{песме} ^{о заједно} ^{загонеткама} ^{у животу}. ^{Ево једна} ^{од стро-} ^{фе} ^{до строфе} ^{чека} ^{да јој} ^{вереник} ^{постане} ^{човек}. Али живот је ^и ^{вр} ^{нега} ^{век} ^ч ^{ко} ^{како} ^{је} ^{хтео}, и последња строфа у песми гласи:

Са четрнаест венчан,
Отац од петнаест,
Од шеснаест му лице бело к'о млеко,
Од шеснаест му к'о млеко лице бело
Па мало после гробин зелен
Цветили свуд по гробу они му ко знато жути
Над мојим младим дечком
Млади мој дечко престао сад да расте.

Са четрнаест венчан
Отац са петнаест;
Са шеснаесту му лице к'о млеко бело,
Па мало после гроб му зелен;
Цветили свуд по гробу,
Они к'о злато жути;
И младо мој дечко
Сад престао да расте.

Ето тако на срце човек је легне сваки час терет, час као сиви пепео, час као ^{своје} ^{време} ^{час} ^{као} ^{млади} ^{који} ^{не} ^{расте} ^{доста} ^{брзо}. ^А ^{где} ^{су} ^{тек} ^{спиритуалне} ^{муке} ^{које} ^{иду} ^у ^{четири} ^{димензије}.

Међу својим савим младим песницима Енглеска има дечака једва мало старијих од онога у народној песми и који већ више не постоје у овом овом свету ~~и епоиними како су пати у~~. Један од најзначајнијих, рано развијен умом и маштом, озбиљан до тамнина и до смрти, са здравим, младачким лицем и очима ^{једно} ^{које} ^и ^{на} ^{фотографији} ^{влажно} ^{светле} ^и ^{млада} ^{пеку} — звао се Сидни Бијс. То јест

jest, zove se i sad tako jer je ostavio dve knjige pesama od vrednosti i lepote
 rezimenom svojim skoro bolno potseća na ^{bolan, kao ugro}tragičnog ^{Kijtsa}Kijtsa. ^{Imaju}Imaju nešto slično
 i u duhu; поезија прве младости, код обојице, пуна мисли, слутњи, знања не из пр-
 лије младости. У млади живот војника ^{Кијса}Кијса уш^а је пустиња афричка, фатализам
 арапа муслимана, резигнација ^{примене}и велика цена човека у пустињи кад се с радошћу де-
 деле две капи воде између другова по оружју и борби, ^иуш^а је у њега смрт; не
 као ^{како}паганско бож^ееговог поетског света, или као једна и далека смрт рецимо дра-
 гаг песника Рилкеа, него као осовина живота једн^{ог} анонимн^{ог} војничк^{ог} народа,
 смрт безбројна и свугде присутна. У раној младости без родитеља — несрећне и
 немесело детињство, зачуђо, ем улази у поете, ем улази у метафизич^{ке} — живео је
 код деде на фарми и највише волео животиње. Има једну песму са духовним описом
 града и околине и над тим ^{десан}лететица боја и облика једно око које све боје и об-
 лике усредсређује у плен. ^{Има}Има једну ^{опак}опак врста сокола.

Иза сочива очију, све тајне ^{лепота}лепота
 "лепога и облика незнатних."
 Многа значења живота саставише зраке у јеру
 Светлу тачку свирепости у његовом мозгу.

Најмилији песници били су ^иу метафизичари-симболисти енглески и немачки: ^{јете}јете,
 Рилке, Хелдерлин. То је већ доста рећи. У једном писму свом млади Кијс овако
 иде за трагом својих слутњи и знања. "Ја мислим, свако ко чита немачки, сложиће
 се са мишљењем да у немачкој поезији има стална чежња за смрћу, а највиша фор-
 ма тога је у Рилкеовој концепцији. Та тема стално стоји код Немаца у сликарству
 и музици..... Како да се разуме чињеница да читави нација полуди од чежње за
 за смрћу.... Можда су Немци у неком смислу изабран народ, са задатком да испиту-
 ју смрт; као што ^изадатак Јевреја био да испитују бол, а задатак Француза, ^и
 можда да испитују могућности уживања, свеједно да ли ^{интелектуални}интелектуални чула. Немци
 дакле да створе уметност смрти као што су Јевреји створили уметност мартирства."
 На Оксфорда отишао је ^уу војску. У ^{Африци}Африци, у пустињи, гледао је црвене стене, е
 челичне птице, изгарале у немом храбрости, читаве једне генерације; ^ии писао ^ии
 ме држећи се најбољих континенталних симболиста, и зато иако са метафизичким ^и
 наклоностима, остајао јасан у изразу ^ии у симболима. У другом писму казао је ^и
 ванредну ствар: "Ја нисам човек, ја сам глас. Моје једино оправдање је моја

.....
 И тако чекамо плиму; а кад мрак
 Закрили улаз набујали у море,
 Сив и нејахан брод уклизну у путању.
 У машинском простору већ звони; ноћ
 Увија хладна лица што стоје на прузи.
 Док одједном, са копноа и од градилишта,
 Рефлектор просме ~~највећ~~ ^{највише} ~~јеси~~ ^{јеси} модре ~~лижине~~
 И пут се застрје свиленим сјајем.
 Челична сидрасе дижу
 Челична прова мили, пенуша бела ватра,
 На сваком бледом лицу несвестан осмех.
 А ја, ја Бога молим да нерођено моје дете
 Има здравих пет чула, и земљу меку
 И о груди оне што млеко не мудати.
 Но о груди жене што млеку не млеко дати,
 А мени мање низ прву моју миљу у тајно и незнано.

Ален Дунс, Ирац, према фотографији војника у Бурми, прави је британски тип: дуга глава, јако чело са мртинама, у тврдим устима дула, очи врло ситне, али поглед у њима не станује, ~~х~~амо кроз њих прође. Куда гледа, не може се знати. Сигурно тамо где се песник укршта са војником. Писао је једном другу: да не зна право, ни критички ни философски, где стоји у овом свету који сваки час мења капут. Али, ~~Дунс~~ је ^{Дунс} "на сваки начин знам где стојим у љубави". Нерођено дете био му је последњи поклон живота у ~~дартону~~ ^{дартону} ~~љубави~~. Погинуо је 1944-е, у Бурми. ~~Су~~ ^{Су} ~~чајно нам је дошао до руну насловни лист лондонских новине где пише крупним~~ ~~словима:~~ ~~Ален Дунс велики песник погинуо је.~~

2 Један Спендер, Ричард Спендер, песник, погинуо је млад. Остало је још други Спендер, Стиџ Спендер, ~~врло~~ ^{врло} даровит песник и критичар, чије ~~је~~ ^{је} ~~име~~ ^{име} ~~може~~ ^{може} најчешће сретати сада већ славни часописима за време рата, у ХОРИЗОНТУ, у НОВОМ ПИСАЉУ, чак и у ЛИТЕРАРНОМ ДОДАТКУ ТАЈМСА, ~~стварно никада не~~ ^{стварно никада не} ~~који~~ ^{који} ~~врло~~ ^{врло} ~~ретко~~ ^{ретко} ~~објављује~~ ^{објављује} ~~септистику~~ ^{септистику}, а поготово ~~песме~~. Војну дужност је Спендер вршио на такозваном домаћем фронту, у Лондону, заједно са младим ~~песцем~~ ^{песцем} романа Хенри Грином. Њихов свет, то су били разрушени и замрачени градови, по ~~на~~ ^{на} којима су светлели ~~месец~~ ^{месец} или ~~пожар~~ ^{пожар} два осветљења која се нису освртала на ~~стро~~ ^{стро} ге прописе ~~савремена~~ ^{савремена}. Живот је Спендер ^у ~~текао~~ ^{текао} у чекању, и у грози од чекања, ~~ка~~ ^{ка} кад ће "бити" кад ће ~~пау~~ ^{пау} ~~један~~ ^{један} или ~~два~~ ^{два}, кад ће смрт иза сваког угла, на сваком кораку. Специфична служба Спендера и Грина била је помоћна служба при ~~гађењу~~ ^{гађењу} ~~пожара~~ ^{пожара} још за време бомбардовања. Они су посматрали човека у таквим

